

NORSK
FRILUFTSLIV

Naturvernforbundet

Norges Jeger-
og Fiskerforbund

Statskog

NORGES FJELLSTYRESAMBAND

Vedr kvalitetsnorm villrein og klassifisering av de ti nasjonale villreinområdene

Den grundige rapporten om klassifisering av våre ti nasjonale villreinområder som ble lagt fram av den nasjonale ekspertgruppen oppnevnt av Klima- og miljødepartementet (KLD) understreker alvorret i situasjonen for villreinen. Det gir grunn til bekymring når ingen av våre ti nasjonale villreinområder oppnår god kvalitet. Hele seks av områdene (Setesdal Ryfylkeheiene, Hardangervidda, Nordfjella, Rondane, Knutshø og Snøhetta) har dårlig kvalitet og blir ikke godkjent i henhold til kvalitetsnormen, mens fire områder (Setesdal Austhei, Reinheimen-Breheimen, Forollhogna og Sølnekletten) oppnår middels kvalitet og blir godkjent.

Villreinerådet i Norge, Statskog, Norges Fjellstyresamband, Norges Naturvernforbund, WWF, Norsk Friluftsliv og Norges Jeger- og Fiskerforbund anmoder om møte med politisk ledelse i departementet om situasjonen for villreinen og behov for tiltak.

Villreinen er en art som Norge har et internasjonalt ansvar for, og vi må ha som ambisjon at vi klarer å forvalte våre villreinbestander og deres leveområder på en god måte i et langsiktig perspektiv. Kvalitetsnormen for villrein vil være et viktig verktøy for å kunne kartlegge statusen for villreinområdene, definere påvirkningsfaktorene, ta tak i utfordringene for de enkelte villreinbestandene og iverksette nødvendige tiltak for å sikre en god forvaltning.

Villreinen er under press. Da Artsdatabanken la fram den nye rødlisten for arter i november 2021, var villreinen tatt inn som en nær truet art. Artsdatabanken viste til fragmentering av leveområder og at villreinen i Nordfjella og Hardangervidda har fått påvist sykdommen skrantesyke som de viktigste utfordringene for villreinen. Her ligger også hovedårsakene til den negative bestandsutviklingen.

Fra ord til handling

Villreinerådet i Norge, Statskog, Norges Fjellstyresamband, Norges Naturvernforbund, WWF, Norsk Friluftsliv og Norges Jeger- og Fiskerforbund vil understøtte at det nå er avgjørende at rapporten snarest følges opp med ambisiøse tiltaksplaner for å kunne snu den negative utviklingen og politiske vedtak som muliggjør iverksettelse av nødvendige tiltak. Politikerne må vise vilje og handlekraft gjennom å iverksette konkrete tiltak som sikrer en bærekraftig forvaltning av villreinfjellet. Kun gjennom felles løft og vilje til å gjennomføre større tiltak vil det være mulig å løse villreinens utfordringer. Spesielt vil dette gjelde tiltak for å bedre kvaliteten knyttet til utfordringer for å sikre funksjonell arealutnyttelse og funksjonelle trekkpassasjer.

Det vil alltid være behov for og ønske om mer og bedre kunnskapsgrunnlag. Imidlertid har vi tilstrekkelig kunnskap i dag til å iverksette tiltak for å bedre situasjonen for villreinen og mye ligger til rette for å iverksette tiltak nå. Omfattende hyttebygging med tilhørende infrastruktur og betydelige tomtereserver i mange kommuner med villreinområder er en utfordring som det må tas grep om for å forhindre ytterligere press på villreinen. Kanalisering og tilrettelegging for ferdsel som tar villreinhensyn må prioriteres. En forutsetning for å gjennomføre nødvendige tiltak er politisk vilje til å ta vanskelig avgjørelser, ikke minst i distriktene hvor hytteutbygging og turisme er viktig og ønskelig.

Skal kommunene ta dette ansvaret, fordrer det også politisk vilje og støtte fra sentrale myndigheter. Også organisasjoner og andre må støtte opp om nødvendige tiltak og samtidig se hvordan de ut fra sitt ståsted kan bidra. DNTs avgjørelse om å endre åpningstidene for 16 hytter på Hardangervidda for å ta hensyn til villreinen, er et eksempel på hvordan organisasjoner med aktivitet og interesse i et villreinområde kan ta ansvar. Klassifiseringsrapporten for de ti nasjonale villreinområdene understreker at det er på tide å handle og at vi har tilstrekkelig kunnskap til å gjøre det. Det bør igangsettes større pilotprosjekter som kan gi ytterligere kunnskap om effekten av tiltak.

Noen aktuelle grep kan være:

- Statlige retningslinjer for hyttebygging med tilhørende infrastruktur må på plass og gjøres gjeldende for all videre utbygging, herunder også planlagt, men ikke igangsatte utbygginger.
- Det må utredes og iverksettes aktuelle restaureringstiltak og tiltak for å reetablere trekkveier i villreinområdene for å legge til rette for at villreinen kan ta i bruk hele leveområdet.
- Fokus på å kanalisere og styre ferdsel, primært gjennom bruk av informasjon og positive virkemidler, herunder sti- og løypeplaner, for å legge til rette for villreinens bruk av sine leveområder.
- Styrket forskning og overvåking som grunnlag for en adaptiv forvaltning, herunder som grunnlag for tiltak overfor skrantesyke.

Kraftutbygging med tilhørende infrastruktur i villreinområder er et eksempel på inngrep som har medført betydelige utfordringer for villreinen. Gjennom vilkårsrevisjoner for Aura-reguleringene, Hemsil og Holsvassdraget har myndighetene erkjent at utbyggingene har hatt negativ effekt på villreinen, at det er viktig å se villreinområdene under ett og at regulantene må bidra med midler. Organisasjonene ser positivt på at regulantene nå pålegges å betale inn midler til fond for å få fram kunnskap og iverksette tiltak. Ordningen med disse fondene må videreutvikles og utvides slik at det kan gi rom for større tiltak. Her bør det vurderes et samarbeid mellom staten og regulantene, der regulantene bør bidra med årlige innbetalinger.

Rammer for arealbruk, bruk av informasjons- og tilretteleggingstiltak for å kanalisere ferdsel, videreføring av arbeidet med besøksstrategier, stier – og løypeplaner og annet må prioriteres. Organisasjonene imøteser tiltaksplaner for de seks områdene som ikke er godkjent i henhold til kvalitetsnormen, og vil bidra til at nødvendige tiltak kan iverksettes snarest mulig.

Med vennlig hilsen

Eldar Berli
Norges Jeger- og Fiskerforbund

Endre Læg Reid /s/
Villreinrådet i Norge

Torgeir Lande/s/
Norges Fjellstyresamband

Truls Gulowsen /s/
Norges Naturvernforbund

Sverre Lundemo /s/
WWF

Kristian Eiken Olsen /s/
Statskog

Hans Erik Lerkelund /s/
Norsk Friluftsliv